

ЗВІТ
про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0289-278
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Харківський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету
ID ОП у ЄДЕБО	27619
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	«Митна справа», перший (бакалаврський) 07 Управління та адміністрування 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	http://hte.org.ua/wp-content/uploads/2019/11/96f51b45f95e8cb3887a149975062331.pdf

Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Керівник експертної групи	Охріменко Ігор Віталійович
Члени експертної групи	Кузьмак Олег Іванович Говрі Василь Васильович
Залучений представник роботодавців	Не залучався
Спостерігачі	Не залучалися
Дати виїзду до ЗВО	13.01.2020 – 15.01.2020
Посилання на програму виїзду експертної групи до ЗВО	http://hte.org.ua/wp-content/uploads/2020/01/programa-mytна-sprava.pdf
Дата надходження звіту до Національного агентства	Место для ввода текста.
Відомості щодо наявності зауважень ЗВО до звіту, посилання на них (за наявності)	Место для ввода текста.

1. Призначення звіту

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми (ОП), що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Акредитація ОП є процедурою зовнішнього забезпечення якості, основною метою якої є отримання достовірної інформації про якість освіти за певною ОП, а також надання порад із її удосконалення. Процедура акредитації передбачає самооцінювання ОП, її оцінювання експертною групою, включаючи відвідування ЗВО, та прийняття рішення щодо акредитації Національним агентством.

Процедура акредитації проводиться відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/3385. Для обґрунтування аналізу та розуміння змісту критеріїв експерти також ураховують затверджені Національним агентством інструктивні документи.

Цей звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості ОП. Звіт призначений як безпосередньо для ЗВО, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і ЗВО. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

☐ наявні

☐ виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;

☐ відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;

☐ встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

☒ відсутні

Обґрунтування (не більше 3000 символів)

В період проведення акредитаційної експертизи експертній групі було надано доступ на територію та до приміщень ЗВО (навчальний корпус, гуртожиток), де відбувається освітній процес за ОП "Митна справа", до всіх необхідних матеріалів та інформації для проведення експертизи. ЗВО було створено належні умови для роботи експертної групи. Акредитаційна експертиза здійснювалась відповідно до узгодженої програми виїзду. За результатами експертизи можна узагальнити, що у ХТЕІ КНТЕУ відбувається реальний освітній процес за ОП "Митна справа".

3. Резюме

У цьому розділі експерти викладають свої загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям акредитації, підсумок сильних сторін та позитивних практик, а також слабких сторін програми і рекомендацій з їх удосконалення. Резюме має у конденсованому вигляді відображати зміст звіту; читач повинен бути спроможним зрозуміти загальні висновки експертної групи, прочитавши цей розділ.

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям:

Загальні враження про ОП «Митна справа» є позитивними. Освітня програма в цілому відповідає Критеріям оцінювання якості освітньої програми. Мета ОП «Митна справа» відповідає місії та стратегії ХТЕІ КНТЕУ. Цілі ОП чіткі і в достатній мірі визначають її «фокус». ЗВО демонструє відкритість, бажання вдосконалювати і розвивати дану ОП. Підготовка здобувачів за ОП «Митна справа» здійснюється з урахуванням попиту на ринку праці, що підтверджено договорами про співпрацю. За ініціативи ЗВО створено бізнес-групу «Митна експертиза, підприємництво, торгівля» з метою визначення сучасних вимог роботодавців до підготовки фахівця для митної галузі, поширення кращих міжнародних практик, удосконалення навчальних планів та програм тощо. Партнерами ХТЕІ КНТЕУ виступають Харківська митниця державної фіскальної служби та Центр зовнішньоекономічної діяльності «Інтеркрос». Тобто наявний достатній потенціал поглиблення співпраці з роботодавцями в майбутньому.

Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів відповідає чинним вимогам законодавства для освітнього ступеня «Бакалавр», проте структурно-логічна схема ОП дещо важка для сприйняття. Надана інформація щодо забезпечення ПРН відповідними освітніми компонентами є коректною, але включення певних освітніх компонентів до структури освітньої програми обґрунтовано недостатньо.

Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими і зрозумілими та оприлюдненими на офіційному веб-сайті для всіх учасників освітнього процесу. Проте дана інформація не доступна англійською мовою для студентів-іноземців.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регламентовані чинними нормативними документами ХТЕІ КНТЕУ, проте конкретні випадки їх реалізації для ОП відсутні. Форми та методи навчання за ОП сприяють досягненню заявлених цілей та ПРН. Для учасників освітнього процесу рівень інформованості щодо змісту та критеріїв оцінювання навчальних дисциплін є достатнім.

Здобувачі частково залучені до обговорення змісту і форм навчання. Відсутня практика участі здобувачів ОП в програмах академічної мобільності, хоча угоди з низкою закордонних університетів укладені. Хоч здобувачі вищої освіти за освітньою програмою беруть участь у науково-дослідній роботі кафедри, а викладачі мають значний досвід наукової роботи, рівень реалізації науково-дослідних робіт є обмеженим. У відкритому доступі наявні відповідні документи, що регламентують форми контрольних заходів та атестації, процедурні аспекти проведення контрольних заходів та забезпечення академічної доброчесності під час реалізації ОП. Опитування здобувачів та викладачів щодо наявності/відсутності порушень академічної доброчесності проводиться переважно в електронному варіанті. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання для здобувачів є чіткими, зрозумілими та доводяться до відома здобувачів на першому занятті. Формою атестації є атестаційний іспит. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, що задіяні в реалізації освітньої програми дозволяє досягнути заявлених в ОП цілей.

Процедури конкурсного відбору викладачів є чіткими, прозорими та доступними для учасників конкурсного відбору. Викладачі за освітньою програмою мають можливість професійно розвиватися за підтримки ЗВО через курси та стажування на підприємствах, закладах вищої освіти. Співпраця з роботодавцями сприяє оновленню та розширенню матеріально-технічної бази кафедри. Наявні в ЗВО матеріально-технічні ресурси достатні для реалізації ОП «Митна справа», є безоплатними для викладачів і здобувачів. ЗВО здійснює організаційну, консультаційну, інформаційну та соціальну підтримку учасників освітнього процесу. Освітнє середовище є безпечним для здоров'я та життя, задовольняє основні потреби викладачів та здобувачів. Однак, право на освіту особам з особливими освітніми потребами реалізується не повною мірою через утруднення доступу до будівель закладу, побутових кімнат тощо. Політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій в закладі вищої освіти оприлюднені на веб-сайті, однак шляхи вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних з сексуальними домаганнями та дискримінацією відсутні. Порядок розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм регулюється відповідним положенням. Студенти беруть участь в опитуванні щодо якості викладання навчальних дисциплін за програмою, але не якості самої ОП. Заклад вищої освіти прагне до підвищення культури якості шляхом впровадження спільних проєктів з роботодавцями, опитування здобувачів щодо якості, складання рейтингу науково-педагогічних працівників та підвищення їх кваліфікації. В ХТЕІ КНТЕУ існують чіткі, зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Інформація про освітню програму доступна на офіційному веб-сайті. Відповідність даної ОП простежується по всім критеріям та а сама програма удосконалюється з урахуванням рекомендацій всіх стейкхолдерів освітнього процесу.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик:

ОПП є прикладною та повною мірою відповідає вимогам студентоцентрованого підходу. Весь освітній процес є прозорим та відкритим до всіх стейкхолдерів на офіційному веб-сайті ХТЕІ КНТЕУ. Високої оцінки заслуговує створення в ХТЕІ сучасного навчально-методичного та інформаційного забезпечення для ефективної самостійної роботи студентів (Портал навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу ХТЕІ КНТЕУ). Адміністрація, гарант ОП, студентське самоврядування та здобувачі вищої освіти є відкритими до порад та проявляють готовність до позитивних змін щодо забезпечення якості як самого освітнього процесу так і до результатів навчання і до компетентностей майбутніх фахівців. Позитивною практикою є співпраця з дуже фаховими роботодавцями та наявний достатній потенціал її поглиблення у майбутньому. Процедури вступу та визнання результатів навчання чіткі, зрозумілі, не мають ознак дискримінаційності, відкриті. Навчання і викладання за ОП відповідають принципам академічної свободи. Забезпечується своєчасне оновлення змісту освіти, методів викладання і навчання, навчально-методичного забезпечення. Забезпечується академічна доброчесність як частина внутрішньої системи забезпечення якості освіти за рахунок стандартів і внутрішньої нормативної бази ЗВО, інституційного забезпечення, відповідних інформаційно-технологічних засобів. В інституті сформована культура якості та академічної доброчесності. ЗВО морально і матеріально заохочує викладачів до досконалості у викладанні. Матеріально-технічна база, людські ресурси, спеціальні матеріально-технічні ресурси, освітнє середовище дозволяють в цілому досягти цілей і програмних результатів ОП.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Продовжити вдосконалювати освітню програму в контексті формування індивідуальної освітньої траєкторії шляхом розширення кількості вибірових дисциплін даної ОП, у т.ч. за рахунок можливості вибору дисциплін інших ОП та інших рівнів освіти. Забезпечити документування, анкетування щодо позицій та потреб стейкхолдерів в контексті цієї ОП, зокрема роботодавців, випускників, що дозволить забезпечити системність співпраці зі стейкхолдерами. Активізувати участь здобувачів і НПП в академічній мобільності. Залучати до вдосконалення та розвитку ОП випускників. Продовжити вдосконалювати систему опитування здобувачів щодо задоволеності освітнім процесом. Покращити умови для реалізації права на освіту осіб з особливими потребами. Сприяти обізнаності студентів щодо неформальної освіти. Створити загальну систему перевірки текстів на плагіат та уніфікувати її. Сприяти залученню роботодавців до розробки програм наукових досліджень.

4. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Факти, докази та їх аналіз:

Метою ОП є підготовка висококваліфікованих фахівців, які володіють сучасним економічним мисленням та відповідними компетентностями, необхідними для успішної практичної діяльності у митній справі. Особливостями освітньої програми є наявність варіативної складової професійно-орієнтованих дисциплін для роботи у сфері митної справи, а також практичної підготовки впродовж навчання в органах Державної фіскальної служби України, логістичних, зовнішньоторговельних, брокерських компаніях; інтерактивні виїзні практичні заняття; поглиблене вивчення іноземної мови. Все вищевказане відповідає Політиці у сфері якості ХТЕІ КНТЕУ на 2017-2020 рр. – <http://hte.org.ua/wp-content/uploads/2017/02/politika-yakist-2018-2020.pdf> та Програма стратегічного розвитку ХТЕІ КНТЕУ на 2017-2027 рр. - <http://hte.org.ua/wp-content/uploads/2017/02/ret456bvgt6575.pdf> - рішення вченої ради від 20.12.2017 р. пр. № 5 п.2

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

Про залучення стейкхолдерів до формулювання цілей та програмних результатів навчання свідчать такі факти: Підписи на преамбулі ОП 2019 року <https://edu.htei.kh.ua/pluginfile.php/45943/coursecat/description/%D0%9E%D0%9F-2019%20%281%29.pdf> : Левади В. П. – заступник начальника митного поста «Харків-Аеропорт» Харківської митниці Державної фіскальної служби; Сідак К. Ф. – директор Центру зовнішньоекономічної діяльності «Інтеркрес». Їх рецензії до ОП 2019 року, та входження їх в робочу групу ОП 2018 року <https://edu.htei.kh.ua/pluginfile.php/45943/coursecat/description/%D0%9E%D0%9F-2018%20%281%29.pdf> .

Рецензії, додані до відомостей про самооцінювання. Надано оригінали договорів про співпрацю і надання без практики з іншими роботодавцями за попередні роки, для забезпечення практикою здобувачів вищої освіти рівня бакалавр.

Під час інтерв'ю зі здобувачами освіти даної ОП та студентським самоврядуванням, виявлено діючий механізм впливу здобувачів вищої освіти на формування цілей та програмних результатів та удосконалення даної ОП.

Також слід відмітити існування бізнес-групи «Митна експертиза, підприємництво, торгівля» кафедри Товарознавства та експертизи якості товарів, в котру входять НПП, роботодавці та студенти. Дана група розглядає та приймає зміни до ОП, та враховує побажання всіх стейкхолдерів.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Факти, докази та їх аналіз:

Галуzeвий контекст знайшов своє відбиття у ОП. Це навчальні дисципліни «Теорія галуzeвих ринків», «Митна справа», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства», «Митно-посередницькі послуги», «Електронна митниця», що забезпечують формування умінь та навичок для роботи у сфері митної діяльності. Формування ОП проводилось також з врахуванням розвитку Харківського регіону, який характеризується зростанням кількості суб'єктів підприємницької діяльності, котрі працюють з закордонними компаніями, на експорт та імпорт товарів. Даний факт робить випускників даної ОП затребуваними, адже вони стають фахівцями та забезпечують здійснення та спрощення даних процесів.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Факти, докази та їх аналіз:

Стандарт вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» був затверджений наказом Міністерства освіти і науки України № 1243 від 13.11.2018 р. і є врахованим в ОП «Митна справа»
<https://edu.htei.kh.ua/pluginfile.php/45943/coursecat/description/%D0%9E%D0%9F-2019%20%281%29.pdf> затвердженою вченою радою КНТЕУ від 25 червня 2019 року. Попередні ОП були розроблені до виходу стандарту.

Загальний аналіз щодо Критерію 1

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1:

Цілі та фокус ОПП відповідають місії та стратегії ХТЕІ КНТЕУ. ХТЕІ має відповідні ресурси для їх досягнення. Слід відзначити вплив стейкхолдерів від роботодавців та здобувачів на ОП, що підтверджується наявністю бізнес-групи «Митна експертиза, підприємництво, торгівля» кафедри Товарознавства та експертизи якості товарів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1:

Достатньо вузьке коло стейкхолдерів від роботодавців. В подальшій діяльності рекомендується збільшити їх кількість та залучати їх до бізнес-групи.

Рівень відповідності Критерію 1:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1:

ОП потребує залучення більшої кількості стейкхолдерів від роботодавців. Також слід відзначити, що ХТЕІ не є повною мірою автономним, а є регіональним підрозділом КНТЕУ, що накладає певний відбиток на формування цілей та місії ЗВО.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Факти, докази та їх аналіз:

Обсяг ОП 2016 року
<https://edu.htei.kh.ua/pluginfile.php/45943/coursecat/description/%D0%9E%D0%9F-2016-1.pdf>,
ОП 2017 року
<https://edu.htei.kh.ua/pluginfile.php/45943/coursecat/description/%D0%9E%D0%9F-2017-1%20%281%29.pdf>, ОП 2018 року
<https://edu.htei.kh.ua/pluginfile.php/45943/coursecat/description/%D0%9E%D0%9F-2018%20%281%29.pdf>, ОП 2019 року
<https://edu.htei.kh.ua/pluginfile.php/45943/coursecat/description/%D0%9E%D0%9F-2019%20%281%29.pdf>, становить 240 кредитів ЄКТС, що відповідає статті 5 Закону України «Про вищу освіту» та Стандарту вищої освіти за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, який затверджено та введено в дію наказом МОН України № 1243 від 13.11.2018 р.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Форма бланків ОП 2016 року зі змінами від 26.06.2018 року та ОП 2017 року зі змінами від 26.06.2018 року не відповідає зазначеній у листі МОН №1/9-239 від 28.04.2017 р. Це було аргументовано тим, що затвердження змін в ОП має довгу процедуру, і ЗВО у той момент не встигло відреагувати на те. Проте в ОП 2018 року та ОП 2019 року відповідає вищезазначеній формі. Структурно-логічна схема ОК наявна в ОП 2018 року та ОП 2019 року. Дані схеми не є цілком зрозумілими через нечітке оформлення зв'язків між ОК. Також в схемі ОП 2019 року вивченню ОК Виробнича практика передують вивчення ВК 6. Матеріалознавство та основи технології виробництва товарів котра є вибірковою, вивченню ОК Виробнича практика 2 передують вивчення ВК 10. Теоретичні основи товарознавства, вивченню ОК 19. Організація торгівлі передують вивчення ВК 9. Менеджмент, вивченню ОК 13. Товарознавство. Харчові продукти передують вивчення ВК 3. Інтернеттехнології в бізнесі, що є недоліком, так як робить ті ВК обов'язковими для вибору щоб приступити до вивчення вищенаведених ОК згідно структурно-логічної схеми наведеної в останній ОП 2019 року.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Факти, докази та їх аналіз:

Зміст освітньої програми в цілому відповідає предметній області визначеної для неї в стандарті спеціальності. Слід відзначити що забезпечення ПРН відбувається за рахунок нормативних ОК і підсилюється вибілковими дисциплінами.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Факти, докази та їх аналіз:

За Законом України «Про вищу освіту», здобувач має право обирати дисципліни обсягом не менше 25% кредитів ЄКТС від загального обсягу ОП.

В ОП 2016 року зі змінами від 26.06.2018 року, не виділено окремо вибілкові дисципліни, проте в плані вони зазначені, що є недоліком в контексті відповідності ОП навчальному плану. В цій редакції ОП говориться що обсяг вибілкових дисциплін становить 70,5 кредита ЄКТС, проте нема Альтернативи ВК 30 Фізичне виховання, котра становить 12 кредитів ЄКТС, а також блок дисциплін Підприємницьке право та Господарське право, котрий містить 4,5 кредита ЄКТС, мають одну й ту саму робочу програму за змістом, де замінено залежно від дисципліни слова Підприємницьке право на Господарське право і навпаки. Блок дисциплін Предметно-орієнтований практикум іноземною мовою та Іноземна мова спеціальності, котрий містить 6 кредитів ЄКТС, мають однакові робочі програми за змістом, тільки різняться назвою. Отже з вищенаведеного вибілковість становитиме не 70,5 кредита ЄКТС а 48 кредитів ЄКТС, що становить 20 %, що є недоліком.

ОП 2017 року зі змінами від 26.06.2018 року виправлено недолік з блоком дисциплін Підприємницьке право та Господарське право, проте є наявний блок дисциплін Предметно-орієнтований практикум іноземною мовою та Іноземна мова спеціальності, також недостатньо розмежовано які компоненти є вибілкові.

ОП 2018 року вибілкові компоненти становлять 60 кредитів ЄКТС, що є 25 %. Проте є наявний блок дисциплін Предметно-орієнтований практикум іноземною мовою та Іноземна мова спеціальності, котрий становить 12 кредитів ЄКТС, отже фактичний обсяг становить 48 кредитів ЄКТС, а саме 20 % від обсягу ОП.

ОП 2019 року вибілкові компоненти становлять 60 кредитів ЄКТС, що є 25 %. Проте в ОП не відображена блоковість вибілкових дисциплін, котра є наявна в навчальному плані. Також є наявний блок дисциплін Предметно-орієнтований практикум іноземною мовою та Іноземна мова спеціальності, що становить 12 кредитів ЄКТС, отже фактичний обсяг становить 48 кредитів ЄКТС, а саме 20 % від обсягу ОП.

Під час інтерв'ювання зі здобувачами, ними було підтверджено наявність факту вибілковості.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Факти, докази та їх аналіз:

Методичне та організаційне забезпечення процесу проходження практики забезпечується Положенням про проведення практики студентів (Протокол № 96-О від 20.02.2015 р.) https://edu.htei.kh.ua/pluginfile.php/3817/mod_book/chapter/21/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%202015.pdf. Організація практичної підготовки здійснюється відповідно до сучасних вимог щодо формування загальних та професійних навичок здобувачів вищої освіти з урахуванням особливостей спеціальності і відповідно до навчального плану та програм. Проходження практики здійснюється на підприємствах, в організаціях та установах, з якими укладено відповідні договори. Студенти мають можливість проходити практику як у Харківському регіоні, так і за його межами.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям.

Факти, докази та їх аналіз:

Освітньо-професійна програма «Митна справа» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» дозволяє випускникам ЗВО набути таких соціальних навичок (soft skills), як комунікативність та робота в команді, лідерство та здатність брати на себе відповідальність, вміння полагоджувати конфлікти, розуміння важливості дедлайнів і управління своїм часом, здатність критично мислити, креативність. Це досягається, як в процесі вивчення дисциплін навчального плану завдяки застосуванню сучасних методів навчання (інтерактивні та проблемно-орієнтовані лекції, співпраця в командах на практичних заняттях, дедлайни для виконання конкретних завдань для самостійної роботи, завдання на розвиток креативності), так і за рахунок умінь вчитися і організовувати свій час, а також проявляти себе у студентському житті інституту (суспільна діяльність, участь у професійних конкурсах та проектах індивідуальних на командних, ведення сторінок у соціальних мережах, You Tube каналу, пов'язаних зі спеціальністю). Ці навички дозволяють випускникам бути конкурентоспроможними на ринку праці, у розвитку власного бізнесу.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

Професійний стандарт для спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Співвіднесення обсягу окремих компонентів освітньої програми «Митна справа» із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ (<https://bit.ly/2q7m3LN>). Обов'язковим елементом навчального плану є визначення трудомісткості засвоєння навчальних дисциплін як у академічних годинах, так і у кредитах ЄКТС. Згідно з Положенням, загальна кількість навчальних дисциплін, запланованих до вивчення, регламентується трудомісткістю необхідних виконаних навчальних робіт, що становить 60 кредитів ЄКТС на навчальний рік з розподілом за семестрами. Аудиторне навантаження здобувачів вищої освіти денної форми навчання на першому (бакалаврському) рівні становить 24 години на тиждень. У залежності від специфіки та змісту конкретної дисципліни, час, відведений на самостійну роботу студента, варіює від 35% до 69%, що свідчить про адекватне навантаження студентів. По кожній дисципліні розроблені завдання для самостійної роботи. Аудиторні години рівномірно розподілені між лекційними та практичними заняттями.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Навчання за дуальною формою навчання не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2:

Наявність регулярного оновлення ОП. Добре розподілене навантаження на здобувачів вищої освіти. Наявність стабільних баз практик, котрі відповідають ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2:

Відсутність обсягу вибірових дисциплін обсягом не менше 25% кредитів ЄКТС від загального обсягу ОП, у всіх редакціях ОП. Нечітка структурно-логічна схема. Наявність блоку вибірових дисциплін з однаковим змістом.

Рівень відповідності Критерію 2:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2:

Є наявні недоліки за підкритеріями 2.2. та 2.4. Їх трактування може бути різним, але в контексті того, що ЗВО стабільно оновлює зміст ОП та в процесі самого оновлення певні недоліки були усунуті, що можна побачити в підкритерії 2.2., та наявність реальних протоколів засідань бізнес-групи «Митна експертиза, підприємництво, торгівля» кафедри Товарознавства та експертизи якості товарів де ті зміни є відображені за участі роботодавців та здобувачів і з врахуванням їхніх побажань, експертна група вважає що дані недоліки будуть виправлені в наступних змінах ОП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Правила прийому на навчання за ОПП затверджені Вченою радою ХТЕІ КНТЕУ (Протокол № 7, п.8 від 30.01.2019 р.) та оприлюднені на офіційному сайті Інституту за посиланням <http://hte.org.ua/wp-content/uploads/2019/02/pravila-priyomu-hte-2019.pdf>. Правила не мають дискримінаційного характеру та мають чіткі вимоги щодо: порядку прийому заяв та документів для участі у конкурсному відборі при вступі до ХТЕІ КНТЕУ; строків прийому заяв та документів, конкурсного відбору та зарахування на навчання

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Зарахування на освітню програму, яка акредитується, відбувається згідно з Правилами прийому на навчання до Інституту (<https://bit.ly/34bB65S>), які складено у відповідності до Умов прийому на навчання до закладів освіти України (<https://bit.ly/2qbLUSP>). Особливості ОП враховані в переліку конкурсних предметів для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра на відкриті та фіксовані (закриті) конкурсні пропозиції на основі повної загальної середньої освіти в 2020 році <http://hte.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/dodatok2-2020.pdf>, де регламентовано перелік конкурсних предметів (вступних іспитів), вага предметів сертифікату ЗНО, вага атестату про повну загальну освіту, вага балу за успішне закінчення підготовчих курсів ХТЕІ КНТЕУ, мінімальна кількість балів в сертифікаті ЗНО. Також слід відмітити що відбувається набір на ОП за скороченим терміном навчання, що регламентується в Перелік спеціальностей та вступних випробувань для прийому на навчання на перший (зі скороченим строком навчання) або другий (третій) курс (з нормативним терміном навчання на вакантні місця) осіб, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста, для здобуття освітнього ступеня бакалавра у 2020 р. <http://hte.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/tablica2-2020.pdf>.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Порядок визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти, регулюється: Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність у ХТЕІ КНТЕУ (<https://bit.ly/36gYe55>); Положенням про організацію освітнього процесу у ХТЕІ КНТЕУ (<https://bit.ly/2q7m3LN>); Положенням про оцінювання результатів навчання студентів (<https://bit.ly/32S1q4V>).

Усі документи доступні на офіційному сайті Інституту (<http://hteі.org.ua/>), а також інших інформаційних ресурсах закладу вищої освіти, зокрема Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу ХТЕІ КНТЕУ (<https://edu.htei.kh.ua/>). Нормативи передбачають зарахування кредитів відповідно до набутих здобувачем вищої освіти компетентностей. Студент має право звернутися до декана факультету про перезарахування вивченої ним раніше навчальної дисципліни. Для цього, під час складання індивідуального навчального плану на наступний навчальний рік, але не пізніше першого тижня теоретичного навчання відповідного семестру (першого дня сесії для заочної форми навчання) студент пише на ім'я декана факультету заяву, в якій зазначає назву навчальної дисципліни та отриману оцінку. Декан факультету спільно із завідувачем кафедри, за якою закріплена дисципліна, приймають рішення про перезарахування оцінки студентів або відмову, про що вказують на заяві. До відомості підсумкового контролю знань науково-педагогічний працівник вносить перезараховану оцінку, а декан засвідчує її своїм підписом.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

У Положенні про організацію освітнього процесу в Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ (<https://bit.ly/2q7m3LN>) (п. 2.15.3, абзац 3) зазначено, що при складанні робочої програми навчальної дисципліни може бути передбачена можливість перезарахування результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти (академічна мобільність), за іншими освітніми програмами, у попередні роки (при поновленні на навчання), а також у неформальній та інформальній освіті. На освітній програмі «Митна справа» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» на момент акредитації не виникало необхідності в застосуванні правил визнання результатів навчання у неформальній освіті.

Загальний аналіз щодо Критерію 3

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3:

Наявність відкритих та опублікованих правил прийому як на основі ПЗСО так і на основі ступеня молодший бакалавр. Наявність механізмів перезарахування результатів навчання здобутих в інших ЗВО і також результатів навчання здобутих у неформальній та інформальній освіті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3:

Відсутність необхідності в застосуванні правил визнання результатів навчання у неформальній освіті.

Рівень відповідності Критерію 3:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3:

ОП в цілому узгоджена із якісними характеристиками за підкритеріями 3.1-3.3. За підкритерієм 3.4 наявний несуттєвий недолік. Освітня діяльність за цією програмою загалом відповідає Критерію 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Факти, докази та їх аналіз:

Структура навчання на ОП «Митна справа» для підготовки здобувача освітнього ступеня «бакалавр» згідно з Положенням про організацію освітнього процесу (https://edu.htei.kh.ua/pluginfile.php/3817/mod_book/chapter/5/Положення%20ОП%2008-2019.pdf?time=1572985177932), включає такі основні форми навчання: лекційні, практичні та лабораторні заняття. Крім того, є позааудиторне навчання, яке включає консультації, виконання науково-дослідної роботи, захист курсових робіт, залучення здобувачів до участі в конференціях та конкурсах наукових робіт різного рівня. Студенти під час виконання наукової складової мають можливість обирати тему дослідження, методики та напрями. За інформацією, наданою викладачами та здобувачами, перед початком вивчення кожної дисципліни надається інформація щодо форм і методів навчання, які залежать від цілей, мети, компетентностей та результатів навчання для цих дисциплін. Студентоцентрований підхід та принцип академічної свободи згідно з відомостями самооцінювання частково реалізований у формуванні індивідуального навчального плану здобувача, який надається згідно умов, визначених в Положенні про індивідуальний навчальний план студента (https://edu.htei.kh.ua/pluginfile.php/3817/mod_book/chapter/5/Положення%20про%20індивідуальний%20навчальний%20план%20студента.pdf). Однак, студенти, які навчаються за індивідуальним графіком мають дещо вільне трактування порядку відпрацювання занять, тому для них деякі форми навчання носять переважно формальний характер. На жаль, через канікулярний період ЕГ не мала можливості перевірити реальну ситуацію із відвідуванням занять та дотриманням Положення про навчання студентів за індивідуальним графіком (https://edu.htei.kh.ua/pluginfile.php/3817/mod_book/chapter/5/Положення%20про%20навчання%20студентів%20за%20індивідуальним%20графіком.pdf). За інформацією викладачів, чимало студентів мають індивідуальний графік навчання і повинні виконувати навчальну роботу індивідуально після погодження часу з викладачем. Теоретичний матеріал такі здобувачі повинні опрацьовувати самостійно з використанням дистанційної платформи. Студенти слабо долучаються до обговорення змісту і форм навчання. Як правило, просто проводиться опитування щодо якості викладання дисциплін. Щодо програм академічної мобільності, які існують в ЗВО, згідно інформації відділу міжнародних зв'язків, то студенти, які навчаються за даною ОП в них не задіяні. Всі навчальні дисципліни даної ОП є відкритими та доступними для здобувачів на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу (<http://edu.htei.org.ua/>).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Факти, докази та їх аналіз:

Інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання здійснюється на організаційних зборах із кураторами академічних груп, деканом на початку семестру. А в межах окремих компонентів - на першому навчальному занятті. Також, необхідна інформація наведена у робочих програмах, яка міститься на Порталі навчальних ресурсів (<https://edu.htei.kh.ua/course/index.php?categoryid=1782>). Додатково здобувач вищої освіти може отримати всю необхідну інформацію на консультації із викладачем. Загалом інформування здобувачів вищої освіти про освітній процес є доступним та вчасним. Проте, у робочих навчальних програмах критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти за темами навчальних дисципліни наведено у загальному вигляді без деталізації. Крім того, здобувачів на початку семестру інформують через систему Moodle. Під час зустрічі з ЕГ здобувачі підтвердили достатньо високий рівень поінформованості.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Факти, наведені в відомостях самооцінювання для ОП «Митна справа» достатньою мірою підтверджують участь здобувачів ОП у науково-дослідній тематиці кафедри. Для забезпечення поєднання навчання та досліджень під час реалізації освітньої програми у ХТЕІ діє науковий гурток “Дослідження товарознавчих характеристик продовольчих і непродовольчих товарів”, учасниками якого є здобувачі за освітньою програмою “Митна справа”. Існує затверджений план-графік такого гуртка та Протоколи засідань. Щоправда, активність його роботи ЕГ не зафіксувала. Під керівництвом викладачів здійснюється наукові дослідження, результати, яких, здебільшого, публікують у Молодіжному віснику ХТЕІ КНТЕУ. В Інституті затверджується та оприлюднюється План наукових заходів <http://htei.org.ua/main/nauka/naukovi-zaxodi-2/>. Здобувачі вищої освіти беруть участь у конкурсах дипломних робіт, олімпіадах. Фінансування участі у II етапі Всеукраїнських конкурсів і олімпіад забезпечує ЗВО (підтверджено в результаті спілкування зі здобувачами). Здобувачі мають змогу виконувати свої дослідження в лабораторіях як факультету, так і інституту. Однак, проаналізувавши зміст виробничої практики, ЕГ дійшла висновку, що встановити її наповнення науковою складовою не можливо через відсутність звітів, які не передбачені положенням про практичну підготовку в інституті.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Факти, докази та їх аналіз:

Оновлення змісту навчальних дисциплін проводиться щороку. Змістове наповнення освітніх компонентів обговорюється та затверджується на засіданнях кафедри та методичної комісії факультету. При оновленні програм враховуються пропозиції роботодавців. Викладачі мають значний досвід наукової роботи, що проявляється не тільки в наукових публікаціях, а й у співпраці з різними підприємствами (консультації, стажування, тощо). Досвід участі у багатьох наукових та практичних заходах може слугувати підґрунтям для впровадження його в навчальний процес. Чітких вимог до системи регламенту перегляду і оновлення курсів немає. Кожен викладач регулює цей процес самостійно, виходячи з власного бачення. Однак, порівняльний аналіз робочих програм навчальних дисциплін за період 2016-2019 рр. не виявив значних змін у змісті курсу.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Інтернаціоналізація діяльності Інституту задекларована у Програмі стратегічного розвитку ХТЕІ КНТЕУ (<https://bit.ly/2PSypRo>). Розроблена та введена в дію Стратегія інтернаціоналізації ХТЕІ КНТЕУ (<http://edu.htei.org.ua/mod/folder/view.php?id=1066>). В Інституті діє англomовний Speaking Club, де викладачі можуть підвищувати рівень англійської майстерності. Інститут має договори про співпрацю і тісно співпрацює із закордонними партнерами (<http://htei.org.ua/navchannya-za-kordonom/>). Викладачі, які забезпечують дану ОП, проходили підвищення кваліфікації у закордонних ЗВО, беруть участь в міжнародних науково-практичних конференціях, а ХТЕІ, зокрема, і в організації (щорічна конференція “Стратегія якості в промисловості і освіті” (Технічний університет, м. Варна (Болгарія)). За програмою «Єдина картка читача бібліотек вищих навчальних закладів Харкова» з комп'ютерів читальної зали бібліотеки здобувачі вищої освіти мають можливість отримати тестовий доступ до закордонних електронних баз літератури.

Загальний аналіз щодо Критерію 4

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4:

1) Опитування здобувачів щодо якості викладання навчальних дисциплін. 2) Достатній рівень поінформованості здобувачів щодо всіх аспектів навчання та викладання за ОП. 3) В Інституті діє автоматизована система управління освітнім процесом та Портал навчальних ресурсів, через які відбувається управління навчальним процесом при реалізації освітньої програми та його інформаційне, методичне забезпечення. 4) ХТЕІ КНТЕУ достатньою мірою використовує студентоцентризований підхід

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4

1) Здобувачі недостатньо долучаються до обговорення змісту і форм навчання та незадіяні в програмах академічної мобільності. 2) Недостатньо врегульоване навчання здобувачів, які отримали індивідуальний графік. 3) Недостатня поінформованість студентів-іноземців щодо всіх аспектів освітніх компонент за відсутності дублювання інформації на веб-сайті (в перекладі). 4) Формальний перегляд робочих програм дисциплін, який у більшості випадків не відповідає дійсності. Необхідно встановити чіткий регламент та умови перегляду з відповідною фіксацією (протоколи засідань кафедри, факультету). 5) Відсутність силабусів. Попри їх формальну необов'язковість, вони поліпшують сприйняття студентами інформацію про освітні компоненти. 6) Відсутність звітів про проходження практики. Обмежені розміри щоденників не дають можливості виявити зміст практики та рівень засвоєння програмних результатів навчання. 7) Процеси інтернаціоналізації діяльності мають поодинокі випадки і не мають системного характеру. Рекомендується більш активно залучати студентів до академічної мобільності.

Рівень відповідності Критерію 4:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4:

Загалом відповідає критерію. Хоч виявлені слабкі сторони можуть серйозно впливати на якість освітнього процесу, однак, враховуючи потенціал ЗВО та викладацького складу, вони можуть бути враховані та виправлені в найближчий час.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Факти, докази та їх аналіз:

Форми контрольних заходів регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу. На веб-сайті ЗВО оприлюднено графік навчального процесу на поточний навчальний рік із зазначенням періоду теоретичного навчання та семестрового контролю для денної і заочної форм навчання. Проте, слід відмітити, що він не підписаний, хоч і затверджений. Критерії оцінювання знань та процедура складання та перескладання іспитів та заліків зрозумілі і чіткі. Критерії оцінювання окремих змістових модулів та підсумкового контролю містяться в робочих програмах навчальних дисциплін, які було надано викладачами кафедри під час виїзної експертизи. Силабуси наразі в ЗВО не розробляються. Вся інформація про критерії оцінювання та форми контрольних заходів певних дисциплін доводиться до відома здобувачів на першому занятті. Підсумковий та поточний контроль здійснюється у відповідності до Положення про оцінювання результатів навчання студентів (<https://bit.ly/2r5UmUM>). Поточний контроль відбувається у формі тестів, задач, індивідуальних завдань. Підсумковий контроль реалізується у формі іспиту. Поточний контроль оцінюється максимально в 60 балів, підсумковий – в 40 балів. Атестація проводиться у відповідності до Положення про атестацію здобувачів вищої освіти (<https://bit.ly/2Eti93Z>). Зустрічі зі здобувачами вищої освіти підтвердили наявність накопичувальної бальної системи і розподіл між поточним і підсумковим контролем.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

Згідно навчального плану ОП «Митна справа» атестація здобувачів вищої освіти ОС «Бакалавр» в ХТЕІ КНТЕУ здійснюється у формі атестаційного екзамену, що відповідає вимогам Стандарту вищої освіти зі спеціальності 076 “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” для першого (бакалаврського) рівня підготовки. Під час виїзної експертизи на зустрічах з гарантом ОП, НПП та здобувачами підтверджено, що атестація здобувачів здійснюється у формі атестаційного екзамену. Допуском до іспиту є виконання індивідуального навчального плану студента.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Види та правила контрольних заходів визначені Положенням про оцінювання результатів навчання студентів (<https://bit.ly/2r5UmUM>). В інституті передбачена можливість оскарження результатів контрольних заходів, яка викладена у Положенні про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти ХТЕІ КНТЕУ (<https://bit.ly/38NJV9h>). Вона містить чіткий та зрозумілий алгоритм проведення апеляції. При зустрічі із здобувачами вищої освіти, студентським самоврядуванням та із працівниками деканату встановлено, що випадків оскарження результатів підсумкового контролю на ОП “Митна справа” не було. Студентське самоврядування підтвердило можливість оскарження результатів контрольних заходів, їх доступність, послідовність, відповідність нормативним документам ХТЕІ КНТЕУ. Порядок повторного проходження контрольних заходів здобувачами вищої освіти визначений Положенням про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/2MZNQqI>), Положенням про оцінювання результатів навчання студентів (<https://bit.ly/2Nqk6Cd>). Допускається не більше двох разів повторного складання підсумкового контролю з кожної освітньої компоненти при незадовільній оцінці. Ліквідація академічної заборгованості проводиться після закінчення екзаменаційної сесії за окремим розкладом, який складає деканат. Випадків конфліктних ситуацій викладачі та студенти не назвали, однак зауважили, що процедура їх вирішення є.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Факти, докази та їх аналіз:

ХТЕІ популяризує та слідкує за дотриманням академічної доброчесності при здійсненні освітнього процесу. На порталі освітніх ресурсів відведена ціла сторінка щодо академічної доброчесності (<https://edu.htei.kh.ua/mod/book/view.php?id=1678&chapterid=35>), яка містить Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у творах працівників і здобувачів вищої освіти Харківського торговельно-економічного інституту КНТЕУ та Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами освіти ХТЕІ КНТЕУ.

В ХТЕІ КНТЕУ є відповідальна особа за забезпечення якості освіти. Здобувачі підтвердили, що питання академічної доброчесності обговорюється і студентська рада відзначила, що у її складі є відповідальна особа за це питання. Перевірка текстів на плагіат здійснюється безкоштовними програмами, які знаходяться в мережі Інтернет. Порядок і процедура є чіткими і зрозумілими. Після перевірки тексту оформляється “Висновок про рівень оригінальності тексту” за підписом завідувача кафедри та відповідальною особою за перевірку тексту на плагіат. До Висновку додається фотокопія результатів перевірки самої програми. Студенти та викладачі підтверджують дотримання цієї процедури. Академічна доброчесність популяризується серед здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників ОПП також через діючу в ХТЕІ систему внутрішнього забезпечення якості.

Загальний аналіз щодо Критерію 5

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5:

Наявність у відкритому доступі відповідних документів, що регламентують форми контрольних заходів та атестації, процедурних аспектів проведення контрольних заходів та забезпечення академічної доброчесності під час реалізації ОП. Чітко та зрозуміло визначені правила та процедури здійснення підсумкового контролю та атестації. Розроблена процедура апеляції контрольних заходів. В ЗВО дотримуються академічної доброчесності як науково-педагогічними працівниками, так і здобувачами вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5:

Впровадження програмного забезпечення “Unichesk” знаходиться на початковому етапі. Рекомендується активізувати процес впровадження даного програмного забезпечення для забезпечення технічних умов та єдиного для всіх підходу до якісних перевірок на плагіат. Усі представлені результати перевірки на плагіат мали досить високий рівень унікальності, що викликає сумнів у якості перевірки. Використання форми контролю, коли майже усі дисципліни представлені іспитами не є обґрунтованим. Важко оцінити результати проходження виробничої практики за відсутності такого елементу контролю, як звіт.

Рівень відповідності Критерію 5:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5:

В цілому, форми та методи контрольних засобів здобувачів вищої освіти забезпечують об'єктивність та прозорість оцінювання результатів навчання за ОП. Політика академічної доброчесності запроваджена у ЗВО та підкріплена відповідними документами, проте роботу щодо запобігання проявам плагіату слід підкріпити створенням єдиних в ЗВО технічних умов перевірки академічних текстів на плагіат. В цілому відповідає критерію 5. Наявні слабкі сторони можуть бути усунуті протягом нетривалого часу.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Оцінка академічної та професійної кваліфікації викладачів здійснювалась на основі відомостей самооцінювання, інформації розміщеної на сайті кафедри університету, документів щодо базової освіти, наукових ступенів та вчених звань, а також наукових фахових публікацій та інтерв'ювання студентів. Відповідно до наукових та професійних досягнень переважна більшість викладачів, задіяні в реалізації освітньої програми “Митна справа”, мають достатній рівень академічної кваліфікації. Щодо професійної кваліфікації, то слід зауважити, що не всі викладачі кафедри мають достатню кількість наукових фахових публікацій, що підтверджують рівень їх професійної компетентності для викладання відповідних дисциплін, крім того недостатньо представлені у високо рейтингових журналах, що входять до наукометричних баз Scopus або Web of Science Core Collection. Це певною мірою не знижує рівень їх компетентності, проте експертна група вважає за потрібне наголосити на посиленні контролю кафедри за науковими публікаціями відповідно до профілю дисциплін, що викладаються.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Процедура конкурсного добору викладачів регулюється Положенням про порядок проведення конкурсного відбору науково-педагогічних працівників Харківського торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету (<https://bit.ly/2Wqk55f>). При відборі НПП враховуються критерії які базуються на вимогах, що визначені Законом України “Про вищу освіту” та Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності та дозволяють забезпечити достатній рівень професіоналізму для реалізації ОП. В цілому, процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми. Скарг, нарікань, або фактів порушень не виявлено.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Факти, докази та їх аналіз:

У ЗВО при організації та реалізації освітнього процесу присутня практика залучення роботодавців. Укладені договори для проходження практики і як свідчать розробники програми роботодавці безпосередньо формують певні практичні компетентності здобувачів. Роботодавці запрошуються для у часті у роботі засідань бізнес-групи “Митна експертиза, підприємництво, торгівля” де згідно опрацьованих протоколів надають пропозиції щодо оновлення та змін освітньої програми. Крім того, залучення роботодавців підтверджується наявністю рецензій-відгуків на ОП, зокрема Харківської митниці ДФСУ та центру зовнішньоекономічної діяльності “Інтеркрос”. У закладі існує практика проведення

публічних лекцій і круглих столів із залученням роботодавців. Під час зустрічі із роботодавцями вони підтвердили свою співпрацю із ЗВО за заявленою ОП.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Факти, докази та їх аналіз:

За результатами спілкування з фокус-групами роботодавців, здобувачів освіти експертною групою було встановлено, що ЗВО залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців. На сайті ЗВО у відкритому доступі розміщено план проведення публічних лекцій провідними вченими та фахівцями-практиками у 2019/2020 н. р. <https://edu.htei.kh.ua/mod/book/view.php?id=1671&chapterid=28>. Присутні роботодавці та здобувачі підтвердили факти проведення таких лекцій. Проте на зустрічі було присутніх всього два представники роботодавців Харківської митниці ДФСУ та центру зовнішньоекономічної діяльності “Інтеркрос”, про залучення до освітнього процесу інших представників роботодавців (ТОВ “ІК “АЕС”, ЗЕД ТОВ “ЕКсімкартогрей”, ПрАТ “Харківхарчпром”, Харківської торгово-промислової палати, ТОВ “Дигма”) можна оцінювати лише за наявними протоколами засідань бізнес-групи “Митна експертиза, підприємництво, торгівля”.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Факти, докази та їх аналіз:

Підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників у ЗВО регулюється Положенням про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників у ХТЕІ КНТЕУ (<https://bit.ly/2prh20C>). Підвищення кваліфікації та стажування НПП здійснюється згідно програми. Позитивним є те, що професійний розвиток викладачі мають змогу здійснювати як у власному закладі, в інших закладах освіти а також безпосередньо на профільних підприємствах як і з відривом так і без відриву від праці. Молоді викладачі проходять навчання і здобувають професійні навички у Школі педагогічної майстерності яка вже 7 рік працює у Інституті (Протокол Вченої ради ХТЕІ КНТЕУ № 6 від 18.02.2015 р.). Підвищення кваліфікації викладачів кафедри які задіяні до викладання на ОП датуються 2016-2019 роками, що вказує на їх актуальність.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Факти, докази та їх аналіз:

Стимулювання розвитку викладацької майстерності у ЗВО здійснюється шляхом морального та матеріального стимулювання враховуючи рейтинг викладача. Рейтинг викладачів визначається згідно Положення про систему рейтингової оцінки діяльності науково-педагогічних працівників (<https://bit.ly/2NqCuuZ>). Рейтинг викладача враховується при підведенні підсумків конкурсів “Кращий викладач року за номінаціями” та “Кращий науковець року”, “Кращий молодий науковець року”, моральному та матеріальному стимулюванні, подовженні трудових відносин, призначенні на іншу посаду (п.4 Положення). Порядок преміювання працівників у ЗВО регулюється та регламентується згідно додатку 7

Колективного договору (<https://bit.ly/2JyiSE1>). Крім того, у ХТЕІ КНТЕУ закладі використовується практика надбавок науково-педагогічним працівникам (у відсотках до посадового окладу / ставки заробітної плати) за знання та використання в роботі іноземної мови (<https://bit.ly/2to7SUI>). Під час роботи фокус-групи викладачі підтвердили що обізнані стосовно їх рейтингування та можливості преміювання, однак не змогли чітко пояснити як використовується результати рейтингування і навести прикладів преміювання за ті чи інші досягнення.

Загальний аналіз щодо Критерію 6

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6:

1. У закладі чітко прописані процедури конкурсного відбору викладачів, вони прозорими та дають можливість забезпечити належний рівень професіоналізму для викладання на ОП.
2. У ЗВО з метою професійного розвитку викладачів залучено ряд організацій із числа роботодавців де співробітники кафедри мають можливість пройти стажування.
3. З боку ЗВО існує підтримка викладачів у підвищенні рівня володіння іноземною мовою.
4. Стажування викладачів відбувається згідно плану і є актуальним на час експертизи. Крім того є приклади проходження міжнародного стажування та стажування у інших ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6:

На думку ЕГ кафедри та гаранту ОП слід посилити контроль щодо кількості наукових фахових публікацій відповідно до профілю дисциплін, зокрема і у журналах, що входять до наукометричних баз Scopus або Web of Science Core Collection. Також варто було б більш активніше застосовувати практику щодо залучення фахівців-практиків при викладанні фахових дисциплін в межах ОП.

Рівень відповідності Критерію 6:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6:

Загалом академічна та професійна кваліфікація НПП даної ОП відповідає вимогам критерію 6 Людські ресурси. Враховуючи наявність сильних та слабких сторін освітня програма за рішенням експертної групи відповідає рівню В за критерієм 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Під час проведення акредитаційної експертизи експертна група пересвідчилась в наявності достатньої для провадження якісного освітнього процесу (можливості отримання необхідних компетентностей та результатів навчання) матеріально-технічної бази, навчально-методичного забезпечення. Здобувачам вищої освіти надається безкоштовний доступ до інститутської бібліотеки. В читальному залі створені комфортні умови для роботи (меблі, комп'ютерна техніка, санітарні умови та освітлення). У бібліотеці діє дещо застаріла система каталогізації «Ібріс», проте під час інтерв'ювання відповідальної особи було зазначено, що ЗВО найближчим часом планує приєднатися до онлайн-каталогу бібліотек м. Харкова, що значно покращить доступність та зручність у роботі із бібліотечними фондами. Ознайомившись із літературою та підручниками, котрі були в наявності в бібліотеці, експертна група прийшла до висновку, що бібліотечний фонд є достатнім для опанування освітньої програми здобувачами вищої освіти. Методичні матеріали та тексти лекцій для всіх дисциплін ОП публікуються в системі «Moodle», що забезпечує доступність освіти для студентів, що перебувають на індивідуальному графіку навчання. Також в інституті наявні в достатній кількості лекційні, комп'ютеризовані мультимедійні аудиторії. В комп'ютеризованих аудиторіях наявне необхідне програмне забезпечення для навчання та підготовки до практичних занять. Навчально-методичне забезпечення ОП включає: затверджену в установленому порядку ОП; навчальний план; робочі програми навчальних дисциплін; програму виробничої практики; матеріали для проведення підсумкової атестації, які знаходяться на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу ХТЕІ КНТЕУ (<https://edu.htei.kh.ua/>). Стан аудиторного фонду, задіяного до реалізації ОП відповідає санітарно-гігієнічним нормам.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

За твердженням НПП, здобувачів освіти та керівництва, заклад вищої освіти надає безоплатний доступ викладачів та здобувачів вищої освіти до інфраструктури та інформаційних ресурсів інституту. У здобувачів та викладачів є можливість безоплатно користуватися технікою для дистанційного навчання, навчальною літературою, приладами та матеріалами для проведення наукових досліджень. На сайті закладу здобувач може безкоштовно ознайомитися із матеріалом ОП та нормативною базою інституту.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Факти, докази та їх аналіз:

Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою. Всі аудиторії обладнані необхідними для навчання меблями, та металопластиковими вікнами, температура в аудиторіях є прийнятною для навчання. В комп'ютерних аудиторіях є інформація про техніку безпеки, а також здобувачі освіти повідомили про те, що вони були ознайомлені з правилами пожежної безпеки та знають що робити у разі виникнення небезпеки. В інституті здійснюється охорона публічного порядку та ефективно дотримуються санітарних норм. Для належного харчування студентів в інституті наявний комплекс громадського харчування. Іногороднім студентам надається гуртожиток. У гуртожитку є тренажерний зал, аудиторії для самопідготовки. Органом, що представляє інтереси студентів в інституті є студентське самоврядування, представники якого входять до складу директорату, Вченої ради інституту та факультету. Для захисту прав та інтересів здобувачів вищої освіти функціонує студентський профком. Згідно з положенням про освітній процес студентам, за наявності заяви та документального підтвердження хвороби або народження дитини, деканатом надається індивідуальний графік навчання.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Ключову роль в освітній, організаційній, інформаційній, консультативній та соціальній підтримці здобувачів вищої освіти відіграє інформаційне середовище підтримки освітнього процесу, яке складається з Автоматизованої системи управління освітнім процесом (<http://hteі.kh.ua>), Порталу навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу ХТЕІ КНТЕУ (<https://edu.htei.kh.ua>), який впроваджено на платформі LMS Moodle, версії 3.7 (ресурс призначений для використання здобувачами і викладачами ХТЕІ та містить повний перелік документів відкритого та персонального доступу з питань організації освітнього процесу, його методичного супроводу та кадрового забезпечення), а також започатковано застосування веб-сервісів Microsoft Office 365 (<https://www.office.com>). Основні події з життя ХТЕІ відображаються в інститутській газеті "Наш час" (<https://bit.ly/34dB79K>) та щорічному "Часописі", (<https://bit.ly/2otZAs7>). ХТЕІ має сторінки в соціальних мережах Facebook (<https://bit.ly/2Wyg8vL>), Instagram (<https://bit.ly/2NpWMEz>), YouTube (<https://bit.ly/32YKSYS>).

Організаційна підтримка здобувачів вищої освіти здійснюється, головним чином, через деканат, а також відділ з організації виховної роботи студентів. Консультативна та соціальна підтримка здобувачів здійснюється через психологічну службу. Під час спілкування в фокус-групі зі здобувачами освіти було повністю підтверджено системну роботу ЗВО щодо опитування з питань задоволення потреб в освітній, організаційній, інформаційній підтримці та наявності зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами освіти в ХТЕІ.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

В інституті відсутній пандус біля головного входу, а також відсутні ліфти. Керівництво інституту неодноразово зверталось із цією проблемою до Кабінету Міністрів України з проханням виділити кошти на будівництво ліфту: так у документі №800 від 06.11.2017 р. було представлено кошторис на будівництво та проект ліфту. Але за словами гаранта ОП, адміністрації до сьогодні позитивної відповіді не надійшло. Для осіб з особливими потребами пропонується Система дистанційного навчання (<https://bit.ly/2Wv0kti>).

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Питання вирішення конфліктної ситуації піднімаються у випадку надходження письмового звернення на скриньку довіри (розміщено у холі Інституту), за телефоном (номер розміщено на сайті Інституту – <https://bit.ly/2pebzKR>) або при особистому зверненні до керівництва закладу (на будь-якому рівні), або профспілкової організації студентів та викладачів (<https://bit.ly/3495zSj>) та студентської ради (<https://bit.ly/2N1GRay>). Для перевірки фактів та прийняття відповідних рішень створюється спеціальна комісія. Наказом Директора ХТЕІ призначено уповноважену особу з питань запобігання корупції та уповноважену особу для організації заходів у сфері запобігання та протидії насильству. В ХТЕІ КНТЕУ затверджено Антикорупційну програму (Наказ №348-О від 25.05.2017 р. <http://hte.org.ua/main/zagalna-informaciya/oficijni-dokumenty/>). Проте, зазначені заходи не містять інформації щодо повідомлень про сексуальні домагання та дискримінацію.

Загальний аналіз щодо Критерію 7

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7:

1) Реалізація освітньої програми відбувається за достатності матеріально-технічних ресурсів. Позитивним є можливість використання сучасних лабораторій для проведення наукових досліджень здобувачів вищої освіти. 2) Безоплатний доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів інституту. 3) Безпечне освітнє середовище для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. Активна громадська позиція органів студентського самоврядування. Комунікативний зв'язок між здобувачами та органами студентського самоврядування через соціальні мережі. 4) Підтримка здобувачів вищої освіти від деканату, органів студентського самоврядування. 5) У закладі існує комфортна міжособистісна взаємодія, що сприяє емоційному благополуччю та психічному здоров'ю здобувачів вищої освіти, відсутні будь-які прояви насильства. Дотримано фізичної, психологічної, інформаційної та соціальної безпеки

6) В рамках різних ОП ХТЕІ КНТЕУ залучено високоосвічених фахівців з психології та медичної психології. Такі фахівці взмозі надати відповідну психологічну допомогу та підтримку кожному учаснику освітнього процесу в разі такої необхідності. 7) В ХТЕІ КНТЕУ діє автоматизована система управління. Активно використовується система Moodle. 7) Існує чітка і зрозуміла політика, процедури вирішення конфліктних ситуацій як між студентами, так і в стосунках студент-викладач.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7:

1) Відсутність в будівлях і спорудах інституту обладнання для доступу людей з інвалідністю. Рекомендуємо продовжити роботу щодо вирішення проблеми створення умов для безперешкодного доступу осіб із особливими потребами до освітнього процесу в ЗВО.
2) Відсутність правил щодо процедур та шляхів вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних з сексуальними домаганнями та дискримінацією. Рекомендовано розробити документ, який регламентує дану процедуру.
3) Окремі елементи програмного забезпечення бібліотеки є застарілими.

Рівень відповідності Критерію 7:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7:

В цілому відповідає Критерію. Відповідність критерію ґрунтується на достатньому забезпеченні матеріально-технічними ресурсами для реалізації освітньої програми; безоплатному доступі до інфраструктури та інформаційних ресурсів інституту; цілком безпечному освітньому середовищі для здобувачів вищої освіти; активній діяльності органів студентського самоврядування; підтримці здобувачів вищої освіти від адміністрації, органів студентського самоврядування. ЗВО усвідомлює свої слабкі сторони та робить кроки для їх вирішення.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Загальноінституційна політика щодо розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм у ЗВО врегульована та регламентується Положенням про розроблення та реалізацію ОП ХТЕІ КНТЕУ (<https://bit.ly/36iKpTE>), Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ (<https://bit.ly/2q7m3LN>) та Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості) Харківського торговельно-економічного інституту КНТЕУ (<https://bit.ly/2WsjMXY>). Розробники ОП декларують, що перегляд освітньої програми відбувається щорічно або за необхідності враховуючи зміни у законодавстві, новинки/відкриття, наукові дослідження у галузі. Регулярний моніторинг та вдосконалення ОП у процесі її реалізації організовує керівник робочої групи з метою забезпечення належного рівня освітніх послуг, формування конкурентоспроможних компетентностей та створення сприятливого й ефективного освітнього середовища для студентів. Проте, експертною групою встановлено, що перегляд освітньої програми відбувається передусім у зв'язку із приведенням її до вимог чинного законодавства, а власне оновлення які ґрунтуються саме на новинках, відкриттях чи наукових дослідженнях у галузі не мають підтвердження.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Під час інтерв'ювання здобувачів та представників студентського самоврядування встановлено, що ЗВО дотримується принципу студентоцентризму під час освітнього процесу. У ЗВО запроваджена практика залучення студентів через студентське самоврядування до процедур перегляду ОП. Інформацію щодо ОП студенти отримують через кураторів, випускову кафедру та на сайті університету де передбачено можливість вносити пропозиції щодо змісту, наповнення та удосконалення ОП. У ХТЕІ здійснюються періодичні студентські опитування з метою оцінки якості освітнього процесу, вивчення дисциплін, викладачів, задоволеності практичною підготовкою. Проте на думку експертної групи анкетування та опитування носять більше формальний характер, оскільки чітких доказів стосовно впливу студентів на зміну якості ОП, зміст навчання та викладання не виявлено.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Факти, докази та їх аналіз:

Експертною групою з'ясовано, що роботодавці особисто або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості. Зокрема під час інтерв'ювання здобувачі та роботодавці підтвердили проведення

публічних лекцій фахівцями-практиками. Крім того роботодавцями підтверджено їх залучення до обговорення щодо змісту та вдосконалення ОП. У якості фактів залучення роботодавців до перегляду освітньої програми ЗВО надало протоколи засідань бізнес-групи “Митна експертиза, підприємництво, торгівля”. Оцінка протоколів та робота з фокус-групою роботодавців вказує на їх реальне залучення до процесу перегляду ОП. Крім того, залучення роботодавців підтверджується наявністю рецензій-відгуків на ОП, зокрема Харківської митниці ДФСУ та центру зовнішньоекономічної діяльності “Інтеркрос”. Водночас, варто зауважити, що процедура залучення роботодавців до періодичного перегляду ОП мала б мати більш системний характер та була чітко врегульована внутрішніми документами ЗВО, щоб консультування з ними мало не формальний чи дорадчий характер, а враховувалось як обов’язковою умовою для застосування.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар’єрного шляху випускників освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Аналізувати кар’єрні траєкторії та успіхи випускників саме ОП “Митна справа” неможливо, оскільки випуск бакалаврів за заявленою освітньою програмою ще не відбувся. Однак, траєкторію працевлаштування своїх випускників кафедра відслідковує. Зокрема, наприкінці кожного навчального року у червні місяці кафедрою організовуються зустрічі випускників спеціальності 076 “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність”. Під час зустрічей проводяться дискусії на тему працевлаштування, анкетування колишніх випускників, на основі чого на кафедрі створено інформаційний банк випускників. Анкетування вказує, що в середньому 60 % випускників працевлаштовані відповідно отриманого фаху.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в реалізації ОП. В ХТЕІ КНТЕУ затверджено у відповідному порядку Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості) (<https://bit.ly/2WsjMXY>), Настанову з якості (<https://bit.ly/31Siarz>) у відповідності до яких заклад вищої освіти моніторинг рівень задоволення ОП, виявляє недоліки в освітній програмі, освітній діяльності з реалізації освітньої програми. Крім того в Інституті впроваджено Систему управління якістю (СУЯ), яка регламентує діяльність всіх працівників Інституту, що засвідчується дійсним сертифікатом (термін дії з 20 серпня 2018 р. по 27 серпня 2021 р.) https://edu.htei.kh.ua/pluginfile.php/3829/mod_book/chapter/30/%D0%A1%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D1%84%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%82%20%D1%8F%D0%BA%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96-2018.pdf?time=1574873949498

В цілому, закладом освіти забезпечується обговорення напрямів поліпшення ОП, приймаються відповідні рішення.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час

перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Зважаючи на те, що це первинна акредитація ОП “Митна справа” попередніх зауважень по даній ОП не було. Проте, у період з 25 по 27 січня 2014 р. проводилась акредитаційна експертиза згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 13 січня 2014 р. № 2-л. Зауваження та пропозиції запропоновані експертною комісією враховані кафедрою. Зокрема, активізовано роботу з підготовки навчальних посібників та монографій, обладнано додатковий комп’ютерний клас, постійно оновлюються комп’ютерна техніка, в лекційних аудиторіях встановлено мультимедійне обладнання, проводиться автоматизація освітнього процесу та документообігу. Використання автоматизованої навчальної платформи Moodle, хмарних сервісів Office 365, а також розробка та впровадження Порталу навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу ХТЕІ КНТЕУ (<https://edu.htei.kh.ua/>) дають змогу ефективно реагувати на виявлені недоліки у реалізації ОП.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

В результаті проведених зустрічей з різними групами стейкхолдерів експерта група встановила, що в академічній спільноті університету формується належна культура якості, що сприятиме розвитку освітньої програми та освітньої діяльності. Організаційні та змістовні складові системи управління якістю у ЗВО визначено відповідною Настановою з якості (<https://bit.ly/3284mt1>). Розподіл відповідальності за систему якості у ЗВО між різними структурними підрозділами Інституту визначено у відповідних Положеннях про структурні підрозділи (<https://bit.ly/2C3V5HZ>). Окремої структури чи відділу у ЗВО яка б займалася моніторингом якості ОП та освітнього процесу немає. Функціональні обов’язки з проведення моніторингу і контролю якості освітнього процесу згідно діючих нормативів і дотримання стандартів освіти покладено на заступника директора з науково-педагогічної роботи.

Загальний аналіз щодо Критерію 8

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8:

1. У ЗВО врегульована політика щодо розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм.
2. Регулярний моніторинг та вдосконалення ОП.
3. У ЗВО запроваджена практика залучення студентів через студентське самоврядування до процедур перегляду ОП.
4. Роботодавці залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості.
5. Впровадження та використання у ХТЕІ КНТЕУ сертифікованої Системи управління якістю (СУЯ).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8:

Варто більш чітко врегулювати процедури анкетування та опитування здобувачів, зокрема в контексті їх впливу на зміну якості ОП, зміст навчання та викладання. На думку ЕГ варто було б розширити коло роботодавців саме в галузі митної справи, крім

того процедура залучення роботодавців до періодичного перегляду ОП мала б мати більш системний характер та була чітко врегульована внутрішніми документами ЗВО. Активізувати залучення провідних фахівців до обговорення програмних результатів навчання.

Рівень відповідності Критерію 8:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8:

Оскільки суттєвих недоліків за Критерієм 8 не виявлено, а слабкі сторони суттєво не впливають на загальну оцінку за даним критерієм то експертна група прийняла спільне рішення оцінити відповідність Критерію 8 за рівнем В.

Критерій 9. Прозорість та публічність

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

На офіційному сайті Харківського торговельно-економічного інституту КНТЕУ (<https://bit.ly/31TvWu0>), а також Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу (<https://edu.htei.kh.ua/>) у повній мірі наявні документи, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Зокрема, визначено чіткі і зрозумілі правила та процедури, які зазначені і регулюються такими нормативними документами: Статутом Київського національного торговельно-економічного університету (<https://bit.ly/2NghqqE>); Положенням про Харківський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету (<https://bit.ly/2MXPBET>); Колективним договором на 2016-2020 роки (<https://bit.ly/2Nqhh4f>); Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ (<https://bit.ly/2q7m3LN>), Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ (<https://bit.ly/36gYe55>); Положенням про оцінювання результатів навчання студентів (<https://bit.ly/32S1q4V>); Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти ХТЕІ КНТЕУ (<https://bit.ly/2WspR6v>); Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію з атестації у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ (<https://bit.ly/31VYK51>). В результаті оцінки відомостей про самооцінювання, зустрічей з різними групами стейкхолдерів освітнього процесу, ознайомлення із первинними документами, експертною групою встановлено, що відповідні правила та процедури є чіткими та зрозумілими для учасників освітнього процесу. Здобувачі та НПП обізнані з наявністю освітнього порталу та нормативною базою, що на ньому розміщена.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

Проект освітньої програми за заявленою спеціальністю приведений до Стандарту вищої освіти та оприлюднений на офіційному сайті ЗВО у рубриці “Портал навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу ХТЕІ КНТЕУ” за посиланням <https://edu.htei.kh.ua/mod/book/view.php?id=1676&chapterid=3898>. На порталі навчальних ресурсів передбачено можливість залишити відгук та подати свої пропозиції і зауваження щодо освітньої програми, проте це можуть зробити тільки авторизовані користувачі, тобто ті яким надано пароль доступу. В результаті роботи експертної групи встановлено, що основна комунікація розробників освітньої програми зі стейкхолдерами щодо її оновлення та вдосконалення відбувається безпосередньо під час обговорення відповідних змін на засіданнях бізнес-групи “Митна експертиза, підприємництво, торгівля”, що створена на кафедрі.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів) та суспільства.

Факти, докази та їх аналіз:

Офіційний веб-сайт Харківського торговельно-економічного інституту КНТЕУ (<http://htei.org.ua/>) є чітким та зрозумілим при користуванні. Усі офіційні документи розміщено за вкладкою (<http://htei.org.ua/main/zagalna-informaciya/oficijni-dokumenti/>). На порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу ХТЕІ КНТЕУ (<https://edu.htei.kh.ua/>) можна отримати повноцінну інформацію стосовно ОП. Зокрема, розміщено детальний опис освітньої програми, зазначено мету, фокус, очікувані результати навчання та освітні компоненти; наявний навчальний план; відомості про навчально-методичне та інформаційне забезпечення. Наявна інформація стосовно академічної мобільності здобувачів. Інформація на сайті є актуальною та постійно оновлюється, може забезпечити всіх стейкхолдерів потрібною їм інформацією.

Загальний аналіз щодо Критерію 9

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9:

1. Сайт ЗВО є зрозумілим та доступним у використанні.
2. Усі документи, що визначають чіткі і зрозумілі правила і процедури, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу висвітлені та доступні на сайті ЗВО.
3. Інформація на сайті ЗВО постійно оновлюється, є доступною і достовірною.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9:

На порталі навчальних ресурсів передбачено можливість залишити відгук та подати свої пропозиції і зауваження щодо освітньої програми, проте це можуть зробити тільки авторизовані користувачі, тобто ті яким надано пароль доступу. Варто було б надати доступ залишати пропозиції щодо освітньої програми більш ширшому колу зацікавлених осіб. Крім того, на нашу думку відкритість та оприлюднення інформації щодо пропозицій різних груп стейкхолдерів надала б можливість розуміння того як змінювалась освітня програма, які пропозиції було враховано для її покращення і вдосконалення.

Рівень відповідності Критерію 9:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9:

В результаті оцінки відкритості інформації, прозорості та публічності діяльності ЗВО, виявлених сильних та слабких сторін у контексті критерію 9, дають можливість експертній групі встановити загальну відповідність критерію 9.

5. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження та зауваження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

6. Підсумки

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма, що акредитується, відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій	Рівень відповідності
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	Рівень В
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	Рівень В
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	Рівень В
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	Рівень В
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	Рівень В
Критерій 6. Людські ресурси	Рівень В
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	Рівень В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	Рівень В
Критерій 9. Прозорість та публічність	Рівень В

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

До звіту додається:

- ☐ дорадчий висновок представника роботодавців
- ☐ окремі думки членів експертної групи
- ☒ програма відвідування ЗВО
- ☐ інші документи.

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Голова експертної групи (електронний підпис)

І.В.Охріменко

Члени експертної групи (електронні підписи)

О.І.Кузьмак

В.В.Говрі